

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

Į S A K Y M A S
DĖL PRIVALOMŲJŲ GRIKIŲ SĖKLOS KOKYBĖS REIKALAVIMŲ

2000 m. gruodžio 27 d. Nr. 374

Vilnius

Vykdydamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. balandžio 10 d. nutarimą Nr. 409 „Dėl Lietuvos pasirengimo narystei Europos Sąjungoje programos (Nacionalinė *Acquis* priėmimo programa) teisės derinimo priemonių ir *Acquis* įgyvendinimo priemonių 2000 metų planų patvirtinimo“ (Žin., 2000, Nr. [31-869](#)) ir siekdamas užtikrinti tikslų grikių sėklos kokybės įvertinimą:

1. Tvirtinu pridedamus Privalomuosius grikių sėklos kokybės reikalavimus.
2. Nustatau, kad Privalomieji grikių sėklos kokybės reikalavimai įsigalioja nuo 2001 m. vasario 1 d.

ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

KĘSTUTIS KRISTINAITIS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2000 12 27 įsakymu Nr. 374

PRIVALOMIEJI GRIKIŲ SĖKLOS KOKYBĖS REIKALAVIMAI

Privalomieji grikių sėklos kokybės reikalavimai (toliau – reikalavimai) parengti pagal 1966 m. birželio 14 d. Tarybos direktyvą 66/402/EEB „Dėl prekybos javų sėklomis“, 2000 m. birželio 8 d. Tarybos direktyvą 2000/29/EB „Dėl apsaugos priemonių prieš kenksmingų organizmų augalams, augalų produktams ir kitiems objektams patekimą ir paplitimą Bendrijoje“, 1970 m. spalio 29 d. Tarybos direktyvą 70/457/EEB „Dėl žemės ūkio augalų rūšių bendrojo katalogo“.

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šių reikalavimų tikslas – užtikrinti kokybiškos sertifikuojamos grikių sėklos išauginimą ir platinimą.
2. Reikalavimai yra privalomi fiziniams ir juridiniams asmenims, užsiimantiems sertifikuojamos grikių sėklos auginimu, dauginimu, platinimu Lietuvos Respublikoje.
3. Reikalavimai taikomi grikiams *Fagopyrum esculentum* Moench.
4. Reikalavimai taikomi grikių sėklai, kuri yra ruošama nuo selekcinės sėklos iki sertifikuotos kategorijos antros reprodukcijos sėklos.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

5. Šiuose reikalavimuose vartojamos sąvokos:

Aprobavimas – tai sėklinių (veislinių) pasėlių veislinių savybių patikrinimas lauke, siekiant nustatyti pasėlių tinkamumą tam tikros veislės numatytos kategorijos sėklai išauginti.

Grikių sėklos kategorijos – tai kokybinės grikių sėklos grupės, nustatomos pagal sėklos dauginimo kartas – reprodukcijas, kurios turi atitikti šiuose reikalavimuose nustatytus kokybinius rodiklius.

Grikių sėklos siunta – tiksliai apibrėžtas vienos veislės ir kategorijos grikių sėklos kiekis, turintis identifikacijos numerį; jos kokybė patvirtinama aprobavimo aktu ir sertifikatu.

Grikių sėklos sertifikavimas – tai grikių veislės identifikavimas, auginimo reikalavimų patikrinimas vegetacijos metu, paruoštos sėklos pakavimas, pakuočių ženklavimas, bandinių paėmimas, sėklos kokybės ištyrimas ir sertifikato išdavimas.

Kenksmingi organizmai – gyvūnai, augalai, grybai, bakterijos, virusai ir kiti organizmai, bet kurioje vystymosi stadijoje galintys pakenkti patiems augalams bei augaliniams produktams ar užkrėsti augalų augimo vietas.

Tinkamiausių Lietuvoje auginti veislių sąrašas – tai Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro tvirtinamas Lietuvoje rekomenduojamų auginti ir dauginti augalų veislių sąrašas, sudaromas pagal Lietuvos augalų veislių tyrimo stočių tyrimų rezultatus.

III. GRIKIŲ SĖKLOS KATEGORIJOS

6. Grikių sėkla skirstoma į šias kategorijas:

6.1. selekcinė sėkla (sutrumpintas žymėjimas P) – tai aukščiausio originalumo sėkla:

6.1.1. ruošama veislės savininkų ar jų įgaliotų asmenų pagal priimtą veislės palaikymo metodiką;

6.1.2. naudojama žemesnių kategorijų sėklai ruošti. Parduodama selekcinė sėkla turi būti sertifikuojama ir atitikti elitinės sėklos reikalavimus;

6.2. superelitinė sėkla (sutrumpintas žymėjimas A) – tai sėkla:

- 6.2.1. ruošiamą veislės savininkų ar jų įgaliotų asmenų pagal priimtą veislės palaikymo metodiką;
- 6.2.2. naudojama elitinei ir žemesnių kategorijų sėklai išauginti;
- 6.2.3. atitinkanti minimalius šių reikalavimų 2 priede nurodytus rodiklius, keliamus elitinės sėklos kategorijai;
- 6.2.4. kurios atitikimą nustatytus minimalius rodiklius patvirtino Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba);
- 6.3. elitinė grikių sėkla (sutrumpintas žymėjimas B) – tai sėkla:
- 6.3.1. ruošiamą veislės savininkų arba jų įgaliotų asmenų pagal priimtą veislės palaikymo metodiką;
- 6.3.2. naudojama sertifikuotai, sertifikuotos kategorijos pirmosios ar sertifikuotos kategorijos antrosios reprodukcijos sėklai išauginti;
- 6.3.3. atitinkanti minimalius šių reikalavimų 2 priede nurodytus rodiklius, keliamus elitinės sėklos kategorijai;
- 6.3.4. kurios atitikimą nustatytus minimalius rodiklius patvirtino Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba;
- 6.4. sertifikuotos kategorijos pirmosios reprodukcijos grikių sėkla (sutrumpintas žymėjimas C₁) – tai sėkla:
- 6.4.1. gaunama vieną kartą padauginus elitinę sėklą arba veislės savininko ar jo įgalioto atstovo prašymu iš aukštesnių sėklos kategorijų;
- 6.4.2. naudojama sertifikuotos kategorijos antrosios reprodukcijos sėklai išauginti;
- 6.4.3. atitinkanti minimalius šių reikalavimų 2 priede nurodytus rodiklius, keliamus sertifikuotos kategorijos sėklai;
- 6.4.4. kurios atitikimą nustatytus minimalius rodiklius patvirtino Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba;
- 6.5. sertifikuotos kategorijos antrosios reprodukcijos grikių sėkla (sutrumpintas žymėjimas C₂) – tai sėkla:
- 6.5.1. gaunama vieną kartą padauginus sertifikuotos kategorijos pirmosios reprodukcijos sėklą arba veislės savininko ar jo įgalioto atstovo prašymu aukštesnių reprodukcijų sėklą;
- 6.5.2. naudojama nesėkliniams grikiams išauginti;
- 6.5.3. atitinkanti minimalius šių reikalavimų 2 priede nurodytus rodiklius, keliamus sertifikuotos kategorijos sėklai;
- 6.5.4. kurios atitikimą nustatytus minimalius rodiklius patvirtino Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba.

IV. GRIKIŲ SĖKLOS SERTIFIKAVIMAS

- 7. Grikių sėkla sertifikuojama, jeigu:
 - 7.1. sėklai naudojamos grikių veislės, įrašytos į Tinkamiausių Lietuvoje auginti augalų veislių sąrašą;
 - 7.2. fiziniai ar juridiniai asmenys, tiekiantys grikių sėklą parduoti, atestuoti žemės ūkio ministro nustatyta tvarka;
 - 7.3. sėklinių grikių pasėlis yra aprobuotas;
 - 7.4. sėklos augintojas yra sudaręs licencinę sutartį su veislės savininku arba jo įgaliotu atstovu, jeigu grikių veislei yra suteikta teisinė apsauga;
 - 7.5. sėkla supilta į pakuotes, kurias galima sandariai uždaryti.
- 8. Gali būti sertifikuojami įvairių veislių grikliai, neįrašyti į Tinkamiausių Lietuvoje auginti augalų veislių sąrašą, skirti eksportui. Išduodant sertifikatą tokiai sėklai, daromas įrašas „Nedauginama ir neplatinama Lietuvoje“.

V. VEISLINIŲ PASĖLIŲ REIKALAVIMAI

9. Aprobatoriui atliekant veislinių pasėlių apžiūrą, pasėlio savininkas privalo pateikti duomenis apie lauką, priešsėlius, sėjomainą, sėklos įsigijimą.
10. Aprobuojama pagal žemės ūkio ministro patvirtintus metodinius nurodymus. Sėkliniai pasėliai turi atitikti šių reikalavimų 1 priede nurodytus rodiklius.
11. Grikių sėkliniai pasėliai turi būti aprobejami vieną kartą jų vegetacijos metu.
12. Sėkliniuose grikių pasėliuose negali būti karantininių piktžolių.
13. Sėkliniai grikių pasėliai negali būti auginami po tos pačios rūšies pasėlių ne mažiau kaip 3 metus, įskaitant juodame pūdyme savaime atsisėjusius arba užimtame pūdyme žaliai masei augintus grikius. Grikių augintojai tvarko nustatytos formos apskaitos žurnalą.

VI. GRIKIŲ SĖKLOS KOKYBĖS REIKALAVIMAI

14. Sertifikuojama grikių sėkla turi atitikti šių reikalavimų 2 priede nurodytus rodiklius.
15. Grikių sėkla neturi būti užkrėsta kenksmingais organizmais, kurių sąrašą tvirtina žemės ūkio ministras.
16. Veislinėje grikių sėkloje negali būti gyvų svirno kenkėjų, jų lervų, tuščiųjų avių, totorinių grikių sėklų.
17. Sėkla, neatitinkanti keliamų reikalavimų, gali būti priskiriama žemesnei kategorijai arba pripažįstama netinkama.
18. Kiekvienai sertifikuojamai sėklos siuntai Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba išduoda sertifikatą.
19. Grikių sėklos siuntoms, naudojamoms bandymams, mokslo tikslams, selekciniam darbui, gali būti netaikomi 2 priede nurodyti reikalavimai.
20. Trūkstant grikių sėklos, žemės ūkio ministro įsakymu patvirtintu laikotarpiu gali būti nustatyti kitokie sertifikuojamos grikių sėklos rodikliai, negu nurodyta šių reikalavimų 2 priede.

VII. GRIKIŲ SĖKLOS PREKYBOS REIKALAVIMAI

21. Platinti oficialiai nesertifikuotą grikių sėklą draudžiama.
22. Jeigu grikių sėklos daugintojai ir platintojai raštiškai pageidauja, žinios apie jų veiklą, susijusią su sertifikavimu, yra konfidencialios.
23. Grikių sėkla laikoma atskirai pagal kategorijas. Sėkla parduoti ruošiamą ir laikoma siuntomis. Sėklos siuntos kokybė patvirtinama sertifikatu.
24. Maksimalus siuntos dydis – 10 000 kg, pristatomasis bandinys – 0,6 kg.
25. Grikių sėklos pakuotės turi būti paženklintos taip, kad jų negalima būtų atidaryti nepažeidus ženklinimo sistemos. Pakuotės ženklinamos jas plombuojant arba pritvirtinant etiketes.
26. Pakuotės, kurios buvo oficialiai paženklintos, pakartotinai neperženklinamos, išskyrus oficialų pakartotinį ženklinimą. Jei pakuotės ženklinamos pakartotinai, etiketėje pažymimas pakartotinio ženklinimo faktas, data ir už tai atsakinga institucija.
27. Ant grikių sėklų pakuočių ir konteinerių tvirtinamos etiketės turi būti nenaudotos ir atitikti šiame įsakyme pateiktus reikalavimus.
28. Etiketė turi būti ne mažesnė kaip 110 x 67 mm dydžio. Joje nurodoma:
 - 28.1. ją išdavusi atsakinga institucija;
 - 28.2. augalo rūšis;
 - 28.3. augalo veislė;
 - 28.4. sėklos kategorija;
 - 28.5. siuntos numeris;
 - 28.6. ženklinimo data (metai, mėnuo);
 - 28.7. deklaruojamas neto svoris kg;
 - 28.8. jeigu sėkla apdorota cheminėmis medžiagomis – cheminės medžiagos pavadinimas.
29. Etiketės spalva priklauso nuo grikių sėklos kategorijos:

- 29.1. A – balta su violetine 5 mm pločio nuo kairiojo viršutinio kampo į dešinę įžambiai einančia juosta;
- 29.2. B – balta;
- 29.3. C₁ – mėlyna;
- 29.4. C₂ – raudona;
30. Kiekvienai sėklos siuntai suteikiamas numeris, kuriuo žymimi:
- 30.1. derliaus metai (du ženklai);
- 30.2. sėklos kategorija (santrumpa);
- 30.3. daugintojo registracijos numeris (trys ženklai);
- 30.4. siuntos registracijos numeris (du ženklai).

VIII. GRIKIŲ SĖKLOS LAIKYMO IR GABENIMO REIKALAVIMAI

31. Grikių sėkla turi būti laikoma uždaroje, kenkėjais ir jų lervomis neužkrėstose patalpose.
32. Jeigu sandėlio grindys ne medinės, pakiotės turi būti kraunamos ant medinių padėklų.
33. Kiekviena sėklos siunta laikoma atskirai. Tarp atskirų siuntų turi būti paliktas ne mažesnis kaip 0,7 m tarpas.
34. Sėkla turi būti gabenama tik dengta transporto priemone.
-

**MINIMALŪS IZOLIACINIAI ATSTUMAI TARP TOS PAČIOS RŪŠIES AUGALŲ
PASĒLIŲ**

Minimalūs izoliaciniai atstumai	Selekciniais ir superelitiniais	Elitiniams ir sertificuotos kategorijos (C ₁ –C ₂)
	pasēliams	pasēliams
Iki tos pašas rūšies kitas veislēs pasēlio	1000 m	1000 m
Iki tos pašas veislēs kitas kategorijas pasēlio	500 m	250 m
Iki gretimū pasēliū (siekiant išvengti mechaninio	ne siauresnē kaip	ne siauresnē kaip
užteršimo, nuimant sēklos derliū)	0,4 m skiriamoji juosta	0,4 m skiriamoji juosta

2 priedas

MINIMALŪS GRIKIŲ SĖKLOS REIKALAVIMAI

Rodikliai					Priemaišų 1000 g ne daugiau kaip vnt.			
ate-	V eislinis gry-	Sė klų švarumas	S ėklų daigu-	S ėklų drėgmė	Iš viso rūšių augalų	iš jų		
o-	n umas ne	ne mažiau	m as mažiau	n e daugiau				
ija	m ažiau	kai p, %	k aip, %	k aip, %		su nkiai išvalo-	ki tų augalų ir	tar p jų
	k aip, %					m ų kultūrinių	pi ktžolių	— _____
						au galų		di rvinių ridikų
	9 9,9	98	8 0	1 5	20	5	1 5	5
1 ir C2	9 9,7	97	8 0	1 5,5	10 0	2 0	8 0	35